

Bouwstenen meerjarenplan 2021-2025

- > Basis voor verdere samenwerking in het ondersteunen van Nederlandse bedrijven bij internationaliseren door Trade and Innovate NL netwerk.
- > Ontwikkeld in periode augustus 2020 - maart 2021 in nauwe samenspraak met de 12 partners.
- > Met gebruik van diverse interne en externe analyses, en consultatierondes.
- > Vertaling van Kamerbrieven Voortgangsrapportage handelsagenda 2020, Groeistrategie voor Nederland op de lange termijn, MKB-actieplan, Kabinetsstrategie Versterken van onderzoeks- en innovatie ecosystemen, aanbevelingen mid term review Twijnstra Gudde en jaarbericht MKB 2020.
- > Koers voor komende vier jaar waarbij aan de hand van meerjarenprogrammering en aanvullende programma's steeds een meer concrete invulling volgt.

Belang van meerjarenplan

TRADE AND
INNOVATE WITH
THE DUTCH

- > Digitalisering, veranderende productieprocessen en opkomende technologieën transformeren de economie. Nederlandse ecosystemen moeten continu ingericht worden op vernieuwing, innovatie en internationalisering voor groei en robuustheid.
- > Anno 2021 staat internationalisering van Nederlandse bedrijven onder druk door: Covid, geopolitieke ontwikkelingen en neergaande conjunctuur. Recente UNCTAD analyses laten zien dat de mondiale exportmarkt in volume is afgenomen, waarbij export vanuit Europa nog steeds krimpt en de Chinese export groeit. Kans op structurele achteruitgang van de Europese exportpositie.
- > Samenwerking wordt steeds harder nodig in het internationale domein. (Internationale) Partnerschappen dragen bij aan het verdienvermogen over de grens.
- > Duurzaamheid en SDGs bieden bedrijven goede kansen om aan te verdienen en zijn een drijfveer voor verdere innovatie en daarmee overleving.
- > Dienstverlening op maat is belangrijk. Daarom is het cruciaal om in de regio dichtbij de ondernemer te acteren.

Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van het ondersteunen van het verdienvermogen vanuit een krachtig publiek netwerk met een meerjarige inzet.

Pijlers meerjarenplan 2021-2025

TRADE AND
INNOVATE WITH
THE DUTCH

Pijler 1

Focus door meerjarig programmeren landen/thema's

- > Het groeivermogen van regionale ecosystemen via vernieuwende ondernemers verbinden aan internationalisering via meerjarig programmeren, vraaggestuurde dienstverlening en doorontwikkelen ecosystemen.
- > Proactieve focus op: Duitsland, Verenigde Staten, China, Smart Cities en 15 ISO markt-thema combinaties. Overige markten reactief bedienen.

Pijler 2

Versterken relaties met Nederlandse bedrijven

- > Systematisch bezoeken bedrijven.
- > Doorontwikkelen business intelligence.
- > Digitale dienstverlening uitbouwen.
- > Verdere professionalisering van accountmanagement.

Pijler 3

Versterken Nederlandse exportpositie

- > Publiek-private samenwerking.
- > Instrumentarium voor internationale handel en innovatie.
- > Verbinden van handel en innovatie in de ecosystemen.
- > Signaleren van knelpunten naar ISO commissie.

Pijler 4

Onderlinge samenwerking

- > Verdere versterking en professionalisering van samenwerking.
- > Ontwikkeling TINL Academy.
- > Ontwikkelen en uitvoeren van programma's voor bedrijven.
- > Managementoverleg onder voorzitterschap van RVO.
- > Samenwerkingsafspraken vastleggen in nieuw convenant.

Randvoorwaarden

TRADE AND
INNOVATE WITH
THE DUTCH

Pijler 1

Focus door meerjarig programmeren landen/thema's

Randvoorwaarden: (i) structurele uitvoeringscapaciteit bij de regionale TINL-partners en (ii) Steun vanuit EZK om innovatie-inzet te verbinden aan internationaal ondernemen/ internationaal competitief zijn.

Pijler 2

Versterken relaties met Nederlandse bedrijven

Randvoorwaarde: doorontwikkeling van gezamenlijk gefinancierd International Relations programma.

Pijler 3

Versterken Nederlandse exportpositie

Randvoorwaarden: (i) publiek-private samenwerking blijft structureel verankerd en (ii) de samenhang vergroten tussen nationaal (EZK) en internationaal (BZ) instrumentarium in de opdracht aan RVO als coördinator van het TINL netwerk.

Pijler 4

Onderlinge samenwerking

Randvoorwaarden: (i) financiering voor een gezamenlijke coördinatie door RVO wordt gecontinueerd en (ii) financiële bijdrage van partners aan Academy.

Pijler overstijgend: andere Europese landen zetten in op een export recovery programma dat maatwerk en flexibiliteit biedt. Dit programma is gebaseerd op wat ondernemers echt nodig hebben. In Nederland zouden we dit ook na moeten streven en de budgetten voor dergelijke programma's moeten vergroten.

Wat is er nodig om dit meerjarenplan uit te voeren?

- > Structurele inzet op business intelligence d.m.v. minimaal 900 bedrijfsbezoeken per jaar. Daarvoor dient de pilot structureel gemaakt te worden die loopt naar aanleiding van het Amendement van de Kamerleden Amhaouch en Weverling (35 300 XVII op de begrotingsstaat 2020 van BZ). Kosten 1,3 miljoen euro per jaar.
- > Samenhang vergroten tussen nationaal (EZK) en internationaal (BZ) instrumentarium door de opdracht aan RVO als coördinator van TINL-netwerk uit te breiden.
- > Uitvoeringscapaciteit bij regionale partners voor internationalisering structureel maken. Gedacht wordt aan een structurele basisfinanciering voor kerncapaciteit (2,4 -5,6 M afhankelijk van gemaakte keuzes), aangevuld met kortlopende programma's van financiers. Hierdoor wordt een integratie tussen bedrijfsontwikkeling, financiering én internationalisering bereikt in de samenwerking met regio's.

TRADE AND
INNOVATE WITH
THE DUTCH

Contact

Amsterdam Trade & Innovate

+31 6 3806 8194
trade@amsterdam.nl
www.iamsterdam.com

Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM)

+31 88 8311 120
info@bom.nl
www.bom.nl/international-trade

Brainport Eindhoven

+31 40 751 2424
invest@brainportdevelopment.nl
www.brainporteindhoven.com

Horizon Flevoland

+31 320 343 100
info@horizonflevoland.nl
www.horizonflevoland.nl

Impuls Zeeland

+31 118 724 900
info@impulszeeland.nl
www.impulszeeland.nl

InnovationQuarter

+31 88 474 7255
info@innovationquarter.nl
www.innovationquarter.nl

LIOF

+31 43 3280 280
info@liof.nl
www.liof.nl

Investerings -en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (NOM)

+31 50 5214 444
info@nom.nl
www.nom.nl

Oost NL

5.1.2e
5.1.2e@oostnl.nl
www.oostnl.nl

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

5.1.2e
5.1.2e@rvo.nl
www.rvo.nl

ROM Utrecht Region

+31 85 0221 344
info@romregioutrecht.nl
www.romutrechtregion.nl

Rotterdam Partners

+31 10 790 0140
contact@rotterdampartners.nl
rotterdampartners.nl

Trade and Innovate NL

5.1.2e
5.1.2e@rvo.nl
www.tradeandinnovate.nl

GEANNOTEERDE A G E N D A DIR DIO

Bijeenkomst ISO Commissie op 5 november 2021 van 14:30 - 16:00 (Online via MSTeams)

Aanwezigen:**ISO Commissieleden**

- [5.1.2e] [5.1.2e] (VNO-NCW)
- [5.1.2e] [EZK]
- [5.1.2e] (DIO) – vervangt [5.1.2e]

Secretariaat ISO Commissie:

- [5.1.2e] (VNO-NCW/MKB-NL)
- [5.1.2e] (BZ)
- [5.1.2e] [1.2e] (EZK)

Gasten bij agendapunt 2:

- [5.1.2e] (Nederlandse Vereniging van Banken NVB)
- [5.1.2e] (Rabobank, namens banken)
- [5.1.2e] (Invest International)
- [5.1.2e] (actieplan financiering, BZ)

Gasten bij agendapunt 3 en 4:

- [5.1.2e] (NLinBusiness), [5.1.2e] (NLinBusiness) (meerjarig programmeren),
- [5.1.2e] (NLWorks), [5.1.2e] (TINL)

1.0 Opening vergadering (14:30)**2.0 Ter besluitvorming: Actieplan Financiering voor Nederlands MKB Internationaal (bijlage ISOC 21-28) (14:30 - 14:50)**

- 2.1 ISO NL Commissie wordt gevraagd in te stemmen met actieplan
- 2.2 ISO NL Commissie wordt gevraagd in te stemmen met opvolging aanbevelingen
- 2.3 Toelichting door [5.1.2e] (NVB), [5.1.2e] (Rabobank, namens banken) en [5.1.2e] (Invest International).

Context actieplan financiering

- De ISO werkgroep Financiering heeft een gezamenlijke actieplan “Actieplan Financiering voor Nederlands MKB Internationaal” opgesteld met als doel de toegang tot financiering voor internationaal actief Nederlands midden- en kleinbedrijf (‘MKB’) te verbeteren door middel van publiek-private samenwerking.
- De betrokken organisaties zijn de grootbanken (Rabobank, ING, ABN AMRO), Invest International, NVB, VNO NCW / MKB NL en BZ/DIO.
- Het actieplan bestaat uit drie actielijnen:
 - De eerste actielijn is gericht op het opzetten van een distributiekanaal tussen de banken en Invest International.
 - De tweede actielijn is gericht op wederzijdse transparantie en inzicht in financiële producten en diensten van publieke en private financiële dienstverleners.
 - De derde actielijn is gericht op overleg tussen de stakeholders om structureel de toegang tot financiering voor internationaal actief MKB te verbeteren.

Spreeklijn

	5.1.2i
--	--------

3.0 Halfjaarlijkse toelichting m.b.t. gezamenlijke uitvoering Mid Term Review van de drie business units NL Works, NLinBusiness en TINL d.m.v. de PPS Monitoringsrapportage (14:50 – 15:20)

- Toelichting door 5.1.2e (bijlage ISOC 21-29) PPT Monitor
- *dit betreft drie onderwerpen: meerjarenprogrammering (toelichting 5.1.2e), klantreis en collectieve proposities*

Context PPS Monitor en MJP

PPS Monitor van NLiB-TINL/RVO-NL Works is opgesteld n.a.v. aanbevelingen MTR Twijnstra Gudde (2020) meer gezamenlijkheid te brengen in ambities en doelstellingen over wie wat bijdraagt aan inspanningen en verantwoordelijkheden. Toelichting gaat in op klantenreis, MJP en collectieve proposities.

Spreeklijn

5.1.2i

3.1 Schriftelijke inbreng stand van zaken NLinBusiness (bijlage ISOC 21-30)

Context NLiB

Inbreng benoemt een aantal activiteiten en projecten NLiB waaronder voorbeelden bij Meerjarig Programmeren waar NLiB inzet van een top sector financiert (HTSM Frankrijk en fieldlab Ams-Munchen) en gaat in op 3 prioriteiten (krachtenbundeling – ontwikkeling platform – datagedreven handelsbevordering. Inbreng gaat niet in op huidige subsidieproblematiek.

Spreeklijn

5.1.2i

3.2 Jaarrapportage 2020 en TRP rapportage juni 2021 (bijlage ISOC 21-31A en 21-31B)

Mondelinge toelichting door 5.1.2e

Context Jaarrapportage TINL 2020

- Verdere uitbreiding netwerk: nu landsdekkend met 100 collega's van 12 organisaties
- 133 evenementen georganiseerd voor 4857 ondernemers

Context TRP rapportage juni 2021

Trade Relations Programma is opgezet n.a.v. het amendement Amhaouch/Weverling waarbij eenmalig EU 2 mln. (BZ) wordt besteed aan de internationalisering van het MKB in de regio's. TRP loopt van april 2020 t/m april 2022 en wordt uitgevoerd door 9 TINL-partners. De rapportage van juni '21 leverthet volgende beeld op:

- Doelstelling was minimaal 675 MKB'ers te bezoeken. Het zijn er 770 geworden. 27 % daarvan zijn nieuwe contacten en 1269 vervolgacties plaatsgevonden.

Kwalitatieve uitkomsten:

- Startende of minder ervaren exporteurs richten zich vooral op nabije internationale markten zoals DUI, B, Noord-EU landen en de VS;
- Meer ervaren exporteurs blijven naast de nabije markten ook gericht op verre markten zoals Azië, Afrika en Midden-Oosten;
- Redenen voor internationalisering: te kleine NLse markt, vraag naar NL-producten vanuit buitenland, groeikansen vooral over de grens;
- Belangrijkste belemmeringen/risico's voor internationalisering:
 - Eigen organisatie niet voldoende op orde, onvoldoende ervaring;
 - Cultuurverschillen, gebrekkig netwerk en te weinig kennis van wet- en regelgeving.

Aanbevelingen TRP (vooralsnog voorziet BZ-RVO begroting niet in voortzetting)

- Aanpak voldoet aan daadwerkelijke behoefte ondernemers dus individueel accountmanagement voortzetten.
- Onderzoeken of TRP verder ingezet kan worden als stimulans voor publiek-private samenwerking.
- Versterk de kennis- en informatie positie van MKB'ers.

Brexit Adjustment Reserve:

- EZK heeft RVO opdracht gegeven een programma op te zetten om te voldoen aan de BAR en daarmee gemoeide uitkering van middelen. 1 onderdeel daarvan beoogt gesprekken te voeren met ondernemers om gewenste inzichten in kaart te brengen.
- BZ financiert vooralsnog geen 3^e jaar terwijl RVO en EZK de structuur van het TRP (gesprekken via de ROMS) wil benutten voor BAR gesprekken. Op 10/11 spreek je met 5.1.2e 5.1.2e over TRP geen onderdeel BZ begroting na 2^e jaar – kan EZK overnemen.

Spreeklijn jaarrapportage TINL 2020

5.1.2i

Spreeklijn TRP

5.1.2i

Spreeklijn BAR

5.1.2i

3.3 Schriftelijke inbreng stand van zaken NLWorks (bijlage ISOC 21-32A, 32B en 32C)

Context NL Works programma's

Inbreng betreft 1^e editie van het NL Works portfolio dashboard waarbij een methodiek en tracking wordt gebruikt de voortgang van de projecten inzichtelijker te maken.

Spreeklijn

5.1.2i

4.0 Ter vaststelling: Verslag vorige keer (20 april jl.) en bespreken openstaande actiepunten (bijlage ISOC 21-21; reeds eerder toegezonden) (15:20-15:35)

4.1 Ter bespreking afronding ISO-NL

De vergadering van ISO-NL heeft niet plaatsgevonden. Voorstel is te wachten tot het nieuwe Kabinet er is om deze vergadering te laten plaatsvinden.

Context ISO NL vergadering

Portefeuillehouders ISO NL waren voor 3 jaar benoemd. Termijn liep medio 2021 af. Na vertrek 5.1.2e (okt 2020) geen nieuwe voorzitter benoemd. Een beoogde afsluitend ISO NL (juni 2021) heeft uiteindelijk geen doorgang kunnen vinden (agendatechnische redenen 5.1.2e). Portefeuillehouders zijn voorjaar 2021 schriftelijk bedankt voor hun bijdrage.

Spreeklijn

5.1.2i

4.2. Aansluiting Topsectoren op ISO

Toelichting stand van zaken door 5.1.2e 1.2e

Context aansluiting top sectoren op ISO traject

ISO NL kende een *portefeuillehouder top sectoren* (5.1.2e/NO-NCW) die ook de TS brief in 2019 aan EZK en BZ inbracht. In de praktijk voelden de TS zich niet goed aangesloten op ISO systeem (niet door pfh en NLiB!). ISO NL 2.0 zou daar meer aansluiting beogen. Hiertoe is door EZK (!) notitie Aansluiting Topsectoren op ISO geschreven en besproken in de WTIT 26-10. De Trekkers hebben nog geen definitief antwoord op hoe de aansluiting vorm te geven, in aanloop naar het eerstvolgende 5.1.2e overleg (planning eind november) komen zij met een reactie op de notitie en hun visie op aansluiting.

EZK deelde: niet als spreekpunt/update, maar goed voor de context, er werd tijdens WTIT door één van de Trekkers gevraagd of VNO kan optreden als vertegenwoordiger namens TSen in de SIO. Kwam vanuit VNO geen instemmende reactie, vraag werd teruggekaatst naar de Trekkers. In aanloop naar het 5.1.2e overleg was er het voornemen om nog een WTIT te plannen om reactie op aansluiting ISO te bespreken. Status niet bekend. (opmerking 5.1.2e: TS vroegen hier dus niet of NLiB deze rol kan spelen!)

Spreeklijn

5.1.2i

4.3 Ondersteuning Holland Alumni Network (bijlage ISOC 21-33)

Toelichting door 5.1.2e

Context alumni netwerk

- Zie stavaza aantekening voor helder overzicht 21-33.
- Na de aankondiging door OCW in 2020 gefaseerd de NESO kantoren te sluiten, hebben de private partijen uit het ISO bouwwerk in de verschillende gremia hun zorg uitgesproken over het mogelijk uiteenvallen van het NL Alumni Network. Zo ook in ISO NL Commissie. Desgevraagd heeft 5.1.2e in april jl aangegeven geen rol voor DIO te zien.
- NLiB ziet graag een rol voor zich waarbij het beoogd het digitale platform te benutten om het NL Alumni Network aan te gaan sluiten. Daartoe wenst NLiB meer betrokkenheid bij de gesprekken van BZ, OCW en EZK over de continuering NL Alumni Network.
- Vanuit publieke kant (BZ/OCW/EZK) is er vooral het belang van zorgvuldige besluitvorming rond het stoppen van de financiering van Nuffic voor dit netwerk, het behoud van de alumni-data (overheidsdata) en het afwegen van een eventueel alternatief vervolg tegen lagere kosten (basic variant). Dit tegen de achtergrond van eerdere motie van lid Bouali en Kamerbrief voormalige R.

- Om hiertoe te komen is eind okt 2020 een opdracht uitgezet aan RVO die voor half december dient te worden afgerond
- Doel van deze opdracht is het opleveren van een plan van aanpak voor een basisvariant van een gebruiksvriendelijke, efficiënte en toekomstbestendige database met alumnigegevens die aansluit bij de strategische doelen van bovengenoemde ministeries.
- **In de opdracht is opgenomen dat de zienswijze van private partijen moet worden meegenomen.**
- De data blijven in afwachting van een evt. vervolg voorlopig nog geborgd in de database door Nuffic.

Spreeklijn

	5.1.2i
5.1.2e	

4.4 Organiserend Vermogen door NLinBusiness (bijlage ISOC 21-34)

Toelichting

5.1.2e

Context organiserend vermogen

ISO NL C (april 2021) besloot “meer aandacht voor inzet en balans publiek-privaat en uitwerking voorstel versterking organiserend vermogen privaat (top sectoren/branches) in nieuw bouwwerk ISO 2.0. op te nemen”.

Aantekening vraagt of

1. ISO NL Commissie leden het onderstaand beeld herkennen en
 2. men in een formatiefiche zou willen inzetten op een structurele oplossing, **waarbij EZK** naast de gewenste uitbreiding van het IA netwerk, ook middelen beschikbaar stelt b.v. het organiserend vermogen van de topsectoren in Nederland?
- *Topsectoren, brancheverenigingen en economische clusters geven nog steeds aan een gebrekte hebben aan organiserend vermogen in Nederland.*
 - *De facto bedoelen ze hier mee dat ze onvoldoende menskracht hebben om taken te vervullen mbt collectieve handelsbevordering.*
 - *Dit terwijl het beantwoorden van alle mogelijke vragen en (overleg)verzoeken aan TS en betrokken branches veel tijd en organiserend vermogen vraagt.*
 - *De kennis en netwerken zijn voor handen, en men wil deze rol ook graag vervullen, maar de juiste financiering ontbreekt om inzet van (een deel van de) uren vanuit private partners te dekken.*
 - *Tegelijkertijd signaleren private partners een tendens dat de overheid steeds meer insourcet (o.a. RVO) door het opbouwen van thema expertise. Topsectoren, brancheverenigingen en economische clusters hebben het gevoel dat ze hier door “uit de markt worden gedrukt”.*
 - *Dit komt mede voort uit het idee dat als publiek er extra mensen op zet er de facto wel budget beschikbaar is, maar dit niet ten goede komt aan de slagkracht van de TS, maar juist de PP balans verder verstoort en de positie van de TS nog verder verzwakt. Dit begint steeds meer te schuren. Er komt een moment dat de TS zich dan terug gaat trekken, met het idee dat publiek het dan maar helemaal moet oppakken. Dan raken we de TS kwijt op het gebied van internationalisering van onze waardevolle sleuteltechnologieën.*

Zoals aangegeven in de brief vanuit VNO-NCW/MKB Nederland in maart 2019 is er behoefte aan 3 zaken (die in samenhang gezien zouden moeten worden):

1. Structureel ca. 1 fte per topsector voor organiserend vermogen in Nederland om link te versterken tussen topsectoren nationaal en internationalisering van de topsectoren. **Rol voor EZK?**
2. Projectbudget om impact te maken in het buitenland, bv. door het opzetten van FieldLabs, inhoudelijke ondersteuning bij missies, etc. **Hier wil NLinBusiness, in lijn met haar strategie, een rol (blijven) spelen.**
3. Duidelijk aanspreekpunt per topsector bij overheid.

Spreeklijn

5.1.2i

5.0 Ter bespreking: Advies **innovatie en handelsbevordering** (bijlage ISOC 21-3)

- Toelichting door 5.1.2e namens EZK

Context advies **Innovatie en handelsbevordering**

- Totstandkoming van dit stuk had afgelopen maanden behoorlijk wat voeten in de aarde. Het samenbrengen van de verschillende standpunten vereiste veel afstemming, maar de kracht van de definitieve notitie zit in het feit dat deze nu door een groep van publieke en private partijen wordt ondersteund.
- In de ISO-C wordt gevraagd om instemming met deze notitie, en directie daaraan verbonden ook akkoord om het bijbehorende EZK/BZ formatiefiche in te brengen. Tegelijkertijd wordt er van private ook een inspanning gevraagd om hiervoor aandacht te vragen voor de benodigde middelen.
- Een structurele versterking van mankracht (**topsectoren en IA/EA netwerken**) en budgetten voor internationaal instrumentarium (bilateraal innovatie instrument, handels instrumentarium) is vereist, want men is het erover eens dat enkel meer met coördinatie en communicatie tussen de domeinen handel en innovatie niet volstaat.
- Voor de begrotingsbehandeling van EZK en BZ heeft FME een brief ingezonden waarin ook zij vragen om de introductie van een structureel instrument voor bilaterale, internationale innovatiesamenwerking. Tijdens de BHOS begrotingsbehandeling in november 2019 is eenzelfde verzoek ingediend, welke heeft geleid tot het Amendement Weverling waar twee pilots uit zijn voortgekomen. Vanuit BZ is het van belang dat de inrichting van een structureel budget voor dit instrument op de EZK begroting komt te staan, gaat immers om innovatie.

Spreeklijn

5.1.2i

5.1.2i

6.0 Actualiteiten en stand van zaken ISO (15:50-16:00)
6.1 Ter vaststelling ISO 2.0 Advies (bijlage ISOC 21-36)

Context

ISO NL 2.0 advies is in de laatste ISO NL Commissie vergadering vastgesteld. Enige punten op de i waren nog nodig (= advies oprichting instellingsbesluit, afronding profielen voorzitter en secretaris en bezoldiging). Deze zijn schriftelijk afgedaan tussen BZ, EZK en VNO-NCW en opgenomen in bijgaand stuk.

Spreeklijn

5.1.2i

5.1.2e

5.1.2e

Alternatieve overkoepelende naam ISO: voorstel dit aan te houden tot na evaluatie

Context

In laatste ISO NL Commissie brak 5.1.2e een lans namens NLib een nieuwe overkoepelende naam te ontwikkelen voor economische positionering naast de NL Branding. Een eerste advies is opgesteld en besproken DIO 5.1.2e - EZK 5.1.2e VNO 5.1.2e Hier heb ik aangegeven dat de timing niet opportuun is, daarbij ligt er net een nieuwe NL Branding. Aanhouden.

Spreeklijn

5.1.2i

6.2 Toelichting PPS Evaluatie: door 5.1.2e

Context IOB evaluatie

- In oktober is gestart met het voorbereidende werk voor de beleidsevaluatie van de publiek-private samenwerking en de inzet van de additioneel EU 10 miljoen hiervoor in de periode 2018-2021.
- Vorig jaar heeft er reeds een procesmatige mid-term review plaatsgevonden voor NLIB, TINL en NLWorks en is er een advies opgesteld voor de bewindspersonen voor de inrichting van een ISO NL 2.0
- Deze evaluatie richt zich op hoofdstuk. 2 uit het Buijink rapport – waarin de oprichting en doelstellingen voor de drie uitvoerende organisaties (NLIB/TINL/NLWorks) wordt geadviseerd – en de daarop volgende Kamerbrief (2018).
- De evaluatie wordt uitgevoerd door de onafhankelijke directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) van BZ en zal eind Q1-2021 gereed zijn voor advisering aan de nieuwe bewindspersonen.

- De relevante publieke en private partijen (denk aan de regionale ontwikkelingsmaatschappijen, Invest Intenational, NIO leden, topsectoren, ambassades en bedrijven) die de afgelopen jaren met de PPS organisaties hebben samengewerkt worden begin 2022 geïnterviewd.

Spreeklijn

5.1.2i

7.0 W.v.t.t.k.

5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2i	

ACTIE- EN BESLUITENLIJST

ISO Commissie - 5 november 2021

5.1.2e	als vervanger van	5.1.2e
5.1.2e	als vervanger van	5.1.2e
5.1.2e	als vervanger van	5.1.2e

Besluiten

- ISO CIE stemt in met Actieplan Financiering MKB Internationaal en aanbevelingen.
- ISO CIE stemt in met de Notitie Innovatie en Handelsbevordering.
- ISO CIE stelt aanbevelingen werkgroep ISO 2.0 advies vast.
- ISO CIE verwelkomt BZ mededeling akkoord te gaan met voorgestelde aanvraag traject subsidieverlening 2023.
- ISO CIE besluit t.a.v. de ISO NL vergadering te wachten op de komst van het nieuwe kabinet en relatief advies aanbevelingen ISO NL 2.0.

Acties	Wie	Voor wanneer
Opstellen formatiefiche ter ondersteuning notitie innovatie en handelsbevordering.	EZK in afstemming en samenwerking met BZ	Z.s.m.
Internationale dimensie ondersteuning ROMS vanuit nationaal niveau vraagt om verdere aandacht waarbij verbinding met innovatie, meerjarige markt-thema trajecten, rol TINL en TRP te adresseren. Opstellen beknopte analyse status, knelpunten en aanbevelingen ter bredere bespreking volgend ISO NL C overleg.	RVO/TINL i.s.m. EZK en BZ	Voor 1 ^{ste} ISO NL Commissie overleg 2022
Financiering Internationaal Actief MKB: * 1 keer per half jaar rapportage in ISO NL Commissie	5.1.2e ISO-C	1 jan

<ul style="list-style-type: none"> * Advies hoe uitvoering plan t.z.t. naar buiten gebracht kan worden. * Succesfactoren in kaart en meetbaar maken. * Business development verder te versterken en regio's prioriteren. * Smart maken van het geheel 		
Ondersteuning Holland Alumni Netwerk In RVO-opdracht oplevering advies aanpak basisvariant gebruiksvriendelijke, efficiënte en toekomstbestendige database zienwijze van private partijen meegenomen.	BZ, EZK, RVO, NLiB, VNO-NCW	1 dec
ISO NL 2.0 advies Voorlegger opstellen over ratio van ISO bouwwerk.	VNO-NCW	8 dec
Advies ISO aan nieuwe ministers BH en EZK voorbereiden.	BZ en EZK	12 dec
Tenugtblik en vooruitblik NL Works agenderen 1st ISO NL Commissie in 2022 waarbij aandacht	5.1.2e ISO-C tom NL Works	Voor 1 st ISO NL Commissie overleg 2022
ISO NL Commissie verzoek advies Versterking Top Sectoren internationaal actief verder brengen in januari en bespreking 1 st ISO NL Commissie 2022.	EZK	Voor 1 st ISO NL Commissie overleg 2022
ISO NL Commissie verzoek advies door WTIT mbt knelpunt organiserend vermogen binnen topsectoren en branches o.a. door position paper van de topsectoren International als ook notitie Versterking Top sectoren International actief.	EZK, BZ, VNO-NCW/MKB-NL, WTIT	Voor 1 st ISO NL Commissie overleg 2022

A G E N D A

Bijeenkomst ISO Commissie op 18 mei 2022, 14.00 – 16.00 uur bij VNO-NCW in de Malietoren te Den Haag, zaal 606

Aanwezigen:

ISO Commissieleden:

- 5.1.2e, 5.1.2e VNO-NCW)
- 5.1.2e 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e 5.1.2e

Secretariaat ISO Commissie:

- 5.1.2e (VNO-NCW/MKB-NL)
- 5.1.2e (BZ)
- 5.1.2e (EZK)

Bij agendapunt 2.0:

- 5.1.2e (IOB - Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie, BZ)

1.0 Opening vergadering (14:00)

2.0 Ter bespreking: IOB evaluatie PPS: NLiB, TINL en NL Works (14:00 – 14:40)

- **Presentatie door onderzoeker** 5.1.2e, **IOB – 20 minuten + 20 min reactie en vragen**

Op voorstel van DIO/BZ is de onafhankelijke directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken van start gegaan met een evaluatie van het PPS beleid voor de periode 2017-2022 op basis toezegging aan de Tweede Kamer (november 2018). Dit onderzoek richt zich op de 3 uitvoeringsorganisaties NLiB, TINL en NLWorks en meerjarige inzet op 15 markt-thema's. Er is door IOB een *mixed methods* aanpak gehanteerd bestaande uit o.a. deskonderzoek, 40+ interviews met stakeholders, data-analyse (CBS), case studies (Ecorys), enquêtes en netwerkanalyse.

De concept-bevindingen zijn op 25 april toegelicht aan NLiB, TINL en NL Works. Het concept-rapport en aanbevelingen IOB zijn op 30 april gedeeld met de referentiegroep van de evaluatie (BZ, EZK, Top Sector HTSM, branche organisatie Netherlands Wind Energy NWEA en Oost NL). Op 20 mei komt de referentiegroep van de evaluatie bijeen om het concept-rapport te becommentariëren. IOB zal het rapport aansluitend afronden. Beschikbaarstelling van de evaluatie door publicatie en verzending naar de Tweede Kamer is voorzien begin september te samen met een beleidsreactie.

Tijdens deze vergadering zullen de concept-conclusies en aanbevelingen worden gepresenteerd.

3. Reflectie en bespreken vervolg op IOB evaluatie (14:40 – 15:00)

- Ter bespreking: reflectie en eerste reactie op presentatie.
- Ter bespreking: afstemming rol ISO NL Commissie en advies ISO NL 2.0 – publiek-privaat overleg. Welke rol ligt hier voor de ISO-C weggelegd? Tav het opnieuw richten van het ISO-bouwwerk, NLiB, TINL en NLWorks als ook het ISO 2.0. In welke Kamerbrief zal dit hernieuwde bouwwerk tot besluit worden gebracht?

Voorstel is om tot procesafpraak te komen over de rol van de ISO Commissie in het vervolg van de resultaten van het IOB rapport in samenhang met komende Kamerbrieven én de ISO 2.0 strategie.

4. Acties ISO NL Commissie 5 november 2021 (15:00 – 15:25) en nav schriftelijke update 22 feb. jl.

Aanleiding

Uit de actielijst van het overleg van 5 nov. jl. en de schriftelijke update van 22 feb. jl. staan twee onderwerpen open die met elkaar verband houden nl. de invulling van Min EZK en hun versterkende rol op gebied van Internationaal.

Mondelinge toelichting door 5.1.2e

4.1 Ter bespreking voorstel betere benutting ROMS inzet economische diplomatie:

Het verzoek van de ISO Commissie van 5 november 2021 is een beknopte stand van zaken, knelpunten en aanbevelingen te ontvangen over de internationale dimensie van de ondersteuning van ROM's vanuit nationaal niveau, inclusief de verbinding met innovatie, de meerjarige markt-thema combinaties, het Trade and Innovate NL netwerk (TINL) en het Trade Relations Programma (TRP) **(bijlage ISOC 22-02)**.

4.2 Ter bespreking: toelichting op versterking 5.1.2e en organiserend vermogen van topsectoren en branches en nieuwe Visie uit Boegbeelden overleg 17 mei en vervolg versterken 5.1.2e **(bijlage ISOC 22-05)**.

5. Ter bespreking (15:25 – 15:45): stand van zaken kamerbrieven BZ en EZK **(bijlage ISOC 22-03)**.

6. Ter kennisname NLiB- jaarverslag 2021 **(bijlage ISOC 22-04)**.

7. W.v.t.t.k.

Betreft: Notitie internationale dimensie ondersteuning regio's

Versie: 12 mei 2022

1. Aanleiding

- Het verzoek van de ISO Commissie van 5 november 2021 een beknopte stand van zaken, knelpunten en aanbevelingen te ontvangen over de internationale dimensie van de ondersteuning van ROM's vanuit nationaal niveau, inclusief de verbinding met innovatie, de meerjarige markt-thema combinaties, het Trade and Innovate NL netwerk (TINL) en het Trade Relations Programma (TRP).
- De (aangenomen) motie Amhaouch c.s. die verzoekt tot het blijvend ondersteunen van de ROM's.
- *Het SIO heeft op 4 april het verzoek gedaan de financiering van deze in het SIO van 4 april ingebrachte notitie nader uit te werken. De uitwerking is als bijlage toegevoegd aan de notitie op pagina 4 en 5.*

2. Stand van zaken

Het TINL-netwerk, waarin de ROM's, RVO en drie mainports samenwerken, faciliteert gezamenlijk NL ondernemers bij het internationaal ondernemen. De samenwerking is vastgelegd in een convenant, waarin iedere partner zijn eigen mensen, middelen en expertise inbrengt. Die mensen en middelen worden tot nu toe alleen gefinancierd door regionale opdrachtgevers (vooraf provincies en grote steden). Die financiering is voor iedere partner verschillend, incidenteel en beperkt meerjarig. Uitvoering van het TRP door alle TINL partners wordt tot en met 2022 betaald vanuit een incidentele opdracht van BZ/RVO. De regio's cofinancieren het Trade Relations Programma met extra gesprekken en aanvullende evenementen.

De TINL-partners zijn stevig verankerd in regionale netwerken. Zij hebben een scherp beeld van de wensen en kansen van en belemmeringen voor ondernemers op het gebied van internationalisering en de sterke, actieve en potenties van regionale ecosystemen. De regiopartners zijn daardoor en vanwege hun primaire economische ontwikkelingsopgave uitgegroeid tot *trusted partners* voor ondernemers en beleid.

RVO voert het secretariaat van het TINL-netwerk dat het Rijk (BZ) incidenteel financiert. Het secretariaat zorgt er voor dat er nationaal en bovenregionaal wordt samengewerkt en dat iedereen binnen het netwerk elkaar weet te vinden. Het secretariaat initieert kennisdelingsevents, bewaakt de planning van de werkgroepen en coördineert jaarverslagen, het TRP, Kanttevredenheidsonderzoeken, communicatie en strategieontwikkeling binnen TINL. Strategie, planning en voortgang worden afgestemd in het Management Overleg met de verantwoordelijke regiomanagers. RVO en de TINL-partners creëren synergie tussen hun complementaire internationaliseringsinstrumenten. Een ondernemer die door een ROM in het kader van het TRP wordt gebeld, wordt bijvoorbeeld geadviseerd gebruik te maken van de RVO SIB-subsidieregeling¹. Daarnaast voert RVO als publieke dienstverlener met de TINL-partners nationaal beleid uit. Daarin willen zij nog beter de verbindingen leggen over opdrachten heen.

De TINL-partners programmeren actief gemeenschappelijk hun inzet op Duitsland, de VS, China en op het thema Smart Cities. Daarbuiten vindt afstemming in deelverbanden plaats. Inmiddels hebben alle partners een bewezen track record in programmatisch werken aan internationalisering².

3. Knelpunten

De afgelopen drie jaar heeft de samenwerking in de uitvoering tussen Rijk en regionale partners op (outbound) internationalisering door het TINL-netwerk een stevige impuls gehad. Tegelijkertijd heeft ook het ISO en de daarmee samenhangende publiek-private samenwerking tot meer vraag naar ondersteuning op internationalisering geleid. De input van ondernemers is opgehaald via ruim 1500 TRP-gesprekken. Daarnaast is concreet samengewerkt met partijen als TheHoop, Dutch

¹ SIB: Starters International Business: [Hart voor ondernemers die overschakelen met SIO | RVO.nl | BIZ-advies](#)

² Een uitgebreid recent overzicht van alle activiteiten en resultaten staat in het TINL-jaarverslag 2021. Link: [overzicht_2021.pdf \(tradeandinnovate.nl\)](#)

Bootcamp, TFHC, Metaalunie en EvoFenex. Ook dat heeft gediend als input voor deze analyse. Daarbij hebben de TNL-partners de volgende knelpunten onderkend:

3.1 Het Rijk benoemt outbound internationalisering niet als een structurele opdracht aan regionale TNL-partners

In de opdrachten aan de ROM's is het aantrekken van buitenlandse investeerders (inbound internationaliseren) als een vaste pijler vermeld. NL-bedrijven helpen succesvol te zijn in buitenlandse markten (outbound internationaliseren) is dat niet. Daarmee is het uitermate lastig om meerjarig commitment te geven voor programmatisch werken aan (outbound) internationalisering van het vernieuwend mkb.

3.2 Er zijn op dit moment te weinig beleidsverbindingen tussen regionale ecosystemen en tussen internationaal, nationaal en regionaal economisch beleid, op het gebied van o.a. innovatie, duurzame groei, startende en snelgroeiende ondernemingen en (in- en outbound) internationalisering

Onderzoek van het CBS⁵ toont o.a. aan dat internationaal actieve bedrijven sneller groeien en meer investeren in R&D. Ook andersom is dit het geval: bedrijven die investeren in innovatie zijn vaker internationaal actief. Dit betekent dat stimuleren van een internationaal ondernemend bedrijfsleven tevens leidt tot innovatievare ondernemingen. Echter, criteria in nationale programma's, bijvoorbeeld rond internationale concurrentiekracht zoals het Groeifonds, zijn onvoldoende ontwikkeld. Daarnaast vindt de verbinding tussen het innovatie- en het handelsinstrumentarium nog onvoldoende plaats (zie de innovatie-handel notitie ISOC 21-25). Ook is er te weinig verband naar de 15 markt-thema combinaties.

3.3 Financiering van de outbound internationalisering of bij de regionale TNL-partners is niet structureel en niet voldoende geborgd

Voor facilitering van outbound internationalisering ontbreekt het bij een groot aantal ROM's aan voldoende middelen. Daarnaast geldt voor alle regionale partners dat men sprake heeft van een beperkte periode wordt gefinancierd, in afwachting van keuzes die het Rijk gaat maken. Voor sommige van de partners geldt dat alle concrete inzet via jaarlijkse projectfinanciering loopt. Verder zijn delen van het Noorden van Nederland nog niet goed aangesloten op het TNL-netwerk. Friesland, Groningen en Noord-Holland hebben hiervoor geen budget ter beschikking gesteld. Hiermee is de regionale inzet voor (outbound) internationalisering niet duurzaam geborgd aan regionale zijde.

3.4 Het Trade Relations Programma loopt af

De TNL-partners voeren het TRP tot eind 2022 uit. Dit levert bedrijven gewaardeerde ondersteuning bij (outbound) internationalisering op⁶. Daarnaast heeft het TRP stuwende impulsen gegeven aan het ontwikkelen van laagdrempelig accountmanagement tussen overheid en bedrijven, goed gespreid over regio's en sectoren, en vooral ook beter toegesneden op de behoeften van de bezochte bedrijven. Het TRP is bij uitstek geschikt om in de uitvoering handen en voeten te geven aan het dichterbij elkaar brengen van Rijk en regionale ecosystemen en beleidsthema's als duurzame groei, innovatie en (internationale) transitie naar duurzaamheid en digitalisering. Tevens is de overheid met dit programma goed toegankelijk voor ondernemers in het complexe domein van internationaal ondernemen. Stoppen van het TRP maakt dat de publieke dienstverlening voor internationalisering aan (vernieuwend) mkb en startups stukken minder wordt.

⁵Innovatie en internationalisering, Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Rik van Rosel en Marjolijn Jaarsma (2017): <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/13/innovatie-en-internationalisering>

⁶Ecoory-onderzoek TRP-klantenvaringen = ondernemers geven 7,5 op vraag of het contact wordt aanbevolen bij andere bedrijven, 82% stelt vervolgcontact op prijs. Voor 51% heeft het contact impact gehad op hun (niet) aankoop. Link naar het rapport: nl.innovatie.nl/trade-relations-program

4. Aanbevelingen

Outbound internationalisering gaat niet vanzelf. Het moet een wezenlijk onderdeel zijn van de integrale samenwerking tussen Rijk en regio's. Het TINL-netwerk moet daarom kunnen leunen op overheidsside en (financiële) instrumenten die daadwerkelijk ondersteunend zijn voor (outbound) internationalisering vanuit de regio's, geïntegreerd zijn in de integrale ISO-samenwerking tussen Rijk en regio en gestoeld zijn op de overtuiging dat outbound internationalisering een essentieel onderdeel is van regionale ecosysteemontwikkeling. Dit leidt tot de volgende aanbevelingen.

- 4.1 Erken, vanuit EZK, provincies en andere regionale opdrachtgevers, dat outbound internationalisering structureel onderdeel uitmaakt van de opdracht die regionale TINL-partners uitvoeren (naast investeren, innoveren en inbound acquireren). Met deze erkenning kan een hefboom ontstaan doordat regionale TINL-partners hun activiteiten en dienstverlening op outbound internationalisering structureel bovenregionaal kunnen bundelen: meer bedrijven meer en beter op de ondernemer toegesneden dienstverlening bieden. Dit geldt ook qua organisaties: het postennetwerk, NBSO's en NL Business hubs werken effectiever door gerichte bevraging, doorverwijzing en gezamenlijke langjarige programmering rondom de 15 markt-thema combinaties.
- 4.2 Vergroot de samenhang tussen nationaal (EZK) en internationaal (BZ) beleid en verbind de daarmee geassocieerde nationale inzet aan de internationale inzet zoveel mogelijk. De inzet op beleidsprioriteiten dient vervolgens zijn weerslag te krijgen in capaciteit en beschikbaarstelling van instrumentarium. Het gaat daarbij naast handels- en innovatiebeleid ook over acquisitiebeleid, bevordering van duurzame groei, de brede de brede prioritaire thema's van duurzaamheid en digitalisering (i.r.t. strategische autonomie en internationaal verdienvermogen) en de 15 markt-thema combinaties. Vergroot de samenhang door het uitwerken van criteria in nationale programma's rondom het meenemen van outbound internationalisering als motor voor concurrentievervalsing, bijvoorbeeld in het Groeifonds, mede gezien de sterke regionale werking ervan. En geef uitvoering aan de nota innovatie-handel (ISOC 21-35).
- 4.3 Zorg voor structurele financiering vanuit het Rijk voor bovenregionale samenwerking op prioritaire thema's en -doelen. Gedacht kan worden aan aanvullende programmafinanciering voor het faciliteren van (outbound) internationalisering van bedrijven en voor het versterken van de organisatiekracht van regionale TINL-partners. Hierdoor wordt een integratie tussen bedrijfsontwikkeling, financiering en outbound internationalisering bereikt in de samenwerking met de regio's. Maak over financiering van (outbound) internationalisering bestuurlijke afspraken met provincies en regionale ecosystemen waarbij EZK dit in lijn met het bredere opdrachtgeverschap aan o.a. de ROM's meeneemt.
- 4.4 Financier structureel accountmanagementgesprekken (TRP) voor outbound internationalisering vanuit de overheid met regionaal (innovatief) mkb in alle regio's van het land. Behoeft aan die gesprekken is recentelijk uit onderzoek gebleken⁵. Het mkb wordt hiermee proactief gefaciliteerd. Verbind deze met de 15 markt-themacombinaties en met de Europese en nationale beleidsprioriteiten op innovatie, duurzame groei en digitalisering. Bouw hiervoor door op het bestaande TRP. Vanwege het bovenregionale karakter wordt vanuit het subsidiariteitsbeginsel voorgesteld dit te doen in de vorm van een gezamenlijke opdracht van EZK en BZ, aangevuld met regionale cofinanciering.

Besluitvorming over deze aanbevelingen kan beïnvloed worden door de lopende IOB-evaluatie evenals het onderzoek naar de ROM's.

**Bijlage structurele financiering internationalisering van Rijk en regio's
vs 12 mei 2022**

Inleiding

In het SIO van 4 april 2022 zijn vier aanbevelingen gedaan om de gesignaleerde knelpunten op het gebied van samenwerking tussen Rijk en regio's aan te pakken. Op verzoek van het SIO is in deze bijlage de financiering van de uitvoering verder uitgewerkt. Concreet gaat het om de aanbevelingen die direct raken aan de uitvoering: aanbeveling 4 - accountgesprekken/TRP structureel maken en aanbeveling 3 - regionale organisatiekracht versterken.

Structureel maken TRP/Accountmanagement naar bedrijven

Het TRP is het enige rijks/regio programma waarin structureel met ondernemers aan de leulentafel gesproken wordt over hun uitdagingen/behoften en internationaliserings- en groei strategie. Als onderdeel van een keten van informatievoorziening lopend van digitale ondersteuning via collectieve evenementen tot persoonlijke gesprekken vormt het daarmee een onmisbare schakel om een toegankelijke overheid waar te maken. Dit betreft geen rol die door andere partijen kan worden ingevuld vanwege het vertrouwelijke karakter van de gesprekken waarvoor men met een objectieve, nabije en niet commerciële partner wil spreken. De gesprekken kennen een hoge waardeering (bestaande situatie). Bij stopzetting van de Rijk-financiering kan de benodigde menskracht niet uit eigen regionale middelen worden opgebracht. Ook centrale vastlegging en daarmee waardevolle business intelligence over trends/ontwikkelingen en directe opvolgende dienstverlening (multiplier 2,3 per gesprek) zal daarmee vervallen.

Voor het structureel maken van het programma stellen we voor de hoogte van de bestaande financiering vanuit het Rijk te handhaven (1M per jaar) voor minimaal 675 gesprekken per jaar (afgelopen 2 jaar zijn uiteindelijk 767 gesprekken per jaar gevoerd door in land cofinanciering door de 12 partners). Het bedrag is zodanig opgebouwd dat het mogelijk is om hier per partner één persoon voor in dienst te nemen en tevens de overheid (beheer, kennisdeling en uitvoeren van de business intelligence) binnen de voor RVO Internationaal Ondernemen geaccepteerde laders te houden.

In de knelpuntentool van 4 april is voorgesteld om deze financiering vanuit het Rijk te doen in de vorm van een gezamenlijke opdracht van EZK en BZ vanuit het subsidiariteitsbeginsel vanwege het bovenregionale karakter. Que inregeling wordt vanuit administratieve beheersbaarheid, continuïteit van de bestaande financieringsbeheersprocedures en opgedane ervaring met het inricht-Isale geadviseerd om met één opdrachtgever te blijven werken (BZ) waarbij het andere departement (EZK) bijbetaalt aan de opdrachtgever. De bestaande situatie en het voorstel zijn weergegeven in onderstaande tabel.

	Beschrijving	BZ	EZK	Regio
Bestaande situatie	11 partners doen minimaal 675 gesprekken en ontvangen daarvoor 850k via incidentele subsidie van RVO RVO coördineert, beheert, organiseert training en rapporteert en ontvangt daarvoor 150k	1M > opdracht aan RVO	-	250k (= 25% cofinanciering in land)
Voorstel	Idem (>675 gesprekken)	500k > Opdracht aan RVO	500k > EZK betaalt aan BZ	250k (= 25% cofinanciering in land)

Versterken regionale organisatiekracht voor internationalisering

EZK heeft in de nota ROM 3.0 - *Doelontwikkeling Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen* de bovenregionale/landelijke inzet erkend op een flink aantal terreinen, waaronder Internationalisering. Dit maakt de weg vrij voor overname van aanbesteding 1 van deze notitie, namelijk dat outbound internationalisering wezenlijk onderdeel dient te zijn van de samenwerking tussen Rijk en regio's.

Nu gaat deze samenwerking tussen Rijk en regio's niet vanzelf. Hier is organisatievermogen voor nodig. De resultaten die TINL in de periode 2018-2022 heeft neergezet berusten organisatorisch op twee pijlers, namelijk de bovenregionale afstemming via het secretariaat van TINL en de capaciteit die stedelijke en regionale partners - de ROM's - kunnen inzetten om die samenwerking en daarmee gepaard gaande extra taken mogelijk te maken.

Om als regionale partij partner van TINL te worden hanteren we een ondergrens van 2fte en 100k aan budget. Dit komt neer op ongeveer 300k per jaar per partner. Ofwel minimaal 3,3 M op jaarbasis. Dit bedrag wordt al sinds de start voor 100% door stedelijke en regionale opdrachtgevers gedeeld. Hiermee is al heel veel bereikt in het domein internationalisering.

Tegelijkertijd zien we een toename van verzoeken om bovenregionaal beleid mee te helpen uitvoeren. Daarbij constateren we ook dat dit meer en meer gaat om zaken die op het raakvlak van nationaal en internationaal beleid liggen. Bijvoorbeeld verbinden van nationale innovatie/ontwikkelprogramma's aan internationale kansen nu internationalisering in de komende ronde van het Nationaal Groeifonds een nadrukkelijker plek heeft gekregen. Verzoeken om op bepaalde markt-thema combinaties niet alleen bedrijven te helpen aan valorisatie of innovatie maar ook buitenlandse talent voor die bedrijven aan te trekken. Of verzoeken om een activerende rol te nemen in bijvoorbeeld SMM en R&D. Hiervoor kunnen de partners expertise en ondersteuning inbrengen vanuit hun de regionale clusters. Deze zaken wil TINL graag oppakken, maar dit gaat niet uit de bestaande capaciteit; het vereist extra organisatiekracht met name bij de regionale partners. En het zal ook meer inspanning van het secretariaat vragen om dit bovenregionaal te coördineren. Om deze toegenomen bovenregionale vraag in goede banen te leiden denken we dat we met 1 fte extra organiserend vermogen per regionale partner voor de komende jaren een flinke stap in die richting te kunnen maken.

Ook hier pleiten we vanwege administratieve beheersbaarheid van de aan TINL gevraagde uitvoering en vanwege de continuïteit van de administratieve beheersprocedures deze opdracht te laten lopen via één opdrachtgever (BZ) aan RVO.

Bestaande situatie	Omschrijving	BZ	EZK	Regio
Financiering BZ	Voorwaarde voor bovenregionale krachtenbundeling	870k > Opdracht aan RVO	-	>3,3M
bovenregionale coördinatie (TINL secretariaat)	Partners zorgen op basis van eigen strategie voor mensen en middelen voor hun inzet			Per partner verschillend, minimaal 300k per jaar per partner*
Voorstel	Bovenstaande +	870k	1,1M	>3,3M
Bovenregionale coördinatie (BZ)	Versterking regionale organisatiekracht met 1 fte per regionale partner (100k)	> Opdracht aan RVO	> Via opdracht aan RVO aan regiopartners	Per partner verschillend, minimaal 300k per jaar per partner*
+ versterken regionale organisatiekracht 1 fte per partner (EZK)				

* Nota Bene: RVO draagt via de bestaande BZ opdracht internationaal Ondernemen substantieel bij aan de uitvoering van Rijk-regio evenementen, missies en onderzoeken zowel in R&E als budgetair. Deze bedragen zijn niet opgenomen in de tabel.

Onderwerp	Bewindspersoon	Soort stuk	Kwartaal (begin of eind)
Verduurzaming industrie/maatwerk aanpak	MEZK	Kamerbrief	Eind Q2
Internationale economische Samenwerking BZ en EZK	MBHOS & MEZK	Gezamenlijke kamerbrief	Eind Q2
BHOS nota	MBHOS	Kamerbrief	Eind Q2
Economische Veiligheid Instrumentarium	MEZK	Kamerbrief	Eind Q2
Vervolgbrief vestigings- en ondernemingsklimaat	MEZK	Kamerbrief	Eind Q2, voor zomereces
Hoofddijnen Industriebeleid / industriebrief	MEZK	Kamerbrief	Eind Q2/ begin Q3, voor zomereces
Acquisitiebeleid, inclusief inzet IIFIA	MEZK	Kamerbrief	Q3 2022
Brede visie op de economie in 2050	MEZK	Kamerbrief	Q4 2022

Pilotprojecten Topsectoren Internationaal: waarom nodig?**Discussienotitie Internationalisering Topsectoren**

13-5-2022

Aanleiding

In het boekbeeldenoverleg van 22 april jl. is vanuit EZK het voorstel voor nadere inkleuring van de gezamenlijke internationaliseringsagenda van de Topsectoren gegeven door het opzetten van 'marktbeveiligingspilots'. Hier is postief op gereageerd, met de afspraak om hier meer inhoudelijk met elkaar over door te spreken. Ter voorbereiding hiervan is deze korte discussienotitie opgesteld met een uitleg van de motivatie en doel ('why') plus een presentatie met daarin de mogelijkheden en opzet ('how'). Beiden met de nadrukkelijke wens om deze samen met 5.1.2e nader te concretiseren.

De keuze voor 'pilots' biedt ons allen de mogelijkheid om te bezien of de gekozen aanpak (kort, en ook voor andere cross-sectorale proposities kan worden toegepast. En, we starten niet van nul, verschillende Topsectoren hebben hun eerste ideeën voor pilots als neergelegd. Zoals bijvoorbeeld HTSM rond Heavy Duty Trucks en Duurzame Luchtvaart. En vanuit Topsector Water & Maritiem het project Voedsel, kennis en Welvaart voor Afrika (combinatie van Nise logistiek, teeltkennis, bodemkennis) ter vergroting van voedselproductie in Afrika.

Het voorstel is om voor het eind van de maand ideeën vanuit de Topsectoren voor internationale pilots te inventariseren, waarna een keuze zal worden gemaakt met welks ca. 4 pilots we beginnen. Want, het is ook een kwestie van doen!

Motivatie en doel pilots

Voor deze aanpak is gekozen om de volgende redenen.

1. De topsectorenaanpak heeft een sterke focus op R&D ontwikkeling, waar publiek-privaat ook de meeste capaciteit en middelen voor gemobiliseerd zijn. R&D ontwikkeling ligt ook aan de basis voor de opzet van de verschillende internationaliseringsagenda's van de Topsectoren. Hieruit zijn menige initiatieven geboren die ook zijn weg hebben gevonden naar het handelsdomein. Maar een aandachtspunt was en blijft dat de vele investeringen in de versterking van de nationale R&D nog onvoldoende rendert. Mede omdat de aansluiting met de (internationale) markt moeilijk tot stand komt. Dit heeft er circa vier jaar geleden toe geleid om hier extra in te investeren - m.n. in het organiserend vermogen - om het gat tussen innovatieve oplossingen en de markt te kunnen dichten. Boven op de bestaande inspanningen van het BZ-positievenetwerk (Ind. Innovatie Attachés, Landbouwraden etc.) RVO en Werkgroep 5.1.2e Topsectoren zijn toen o.a. Invest International (financiering), NUVorIs (consortia opzet), NUNBusiness (private handel krachtenbundeling) en Trade & Innovate NL (regionale handel krachtenbundeling) in het leven geroepen. Dit heeft tot op heden nog niet tot het gewenste effect geleid.

De eerste achterliggende reden voor opzet van een pilot is om te toetsen:

- of door strakkere internationale prioritering, sturing en interventie aan de voorzijde publiek-private investeringen in de nationale R&D door internationale marktovername tot a) op korte termijn een betere benutting van het beschikbare (organisatie) vermogen, en b) dus op lange termijn tot een hoger rendement (verdienpotentieel) leidt.

2. Een tweede reden is dat als gevolg van de grote transitie-opgaven op het gebied van verduurzaming en digitalisering een urgente behoefte bestaat om innovaties sneller naar de markt te brengen. Een markt die voor een klein land als Nederland per definitie internationaal is. Hiervoor wordt in toenemende mate naar de overheid gekeken om een sterkere regio of coördinator te pakken. De urgentie is t.g.v. geopolitieke mondiale veranderingen ook, en omdat veel waardedelers verstoort zijn geraakt. Nieuwe 'control points' in deze

waardeketens moeten worden gevonden om ook op te lange termijn onze strategische autonomie als Nederland binnen Europa én onze concurrentiepositie te behouden.

Aanvullende motivaties voor het opstarten van pilots zijn om te toetsen:

- ☒ of de kracht van de Topsectoren nog beter kan worden benut om - via samenwerking met buitenlandse partijen - de verduurzamings- en digitaliseringsstrategieën te versnellen;
- ☒ of we met de Topsectoren ook tot een gezamenlijke internationaliseringsstrategie kunnen komen die bijdraagt aan verstevigen 'control points' in de mondiale waardeketens ter versterking van onze strategische onafhankelijkheid binnen Europa;
- ☒ of het logisch is dat EZK deze regierol moet pakken. Zo ja, hoe deze dan het beste kan worden ingevuld samen met de Topsectoren. Zo niet, wie hier dan wel aan zet is.

Afsluitend

Doel is dus om regierol aan de voorkant in te regelen zodat prioritaire collectieve proposities beter door bestaande gremia zoals NLWorks, Invest International, IliinBusiness, postnetwerk en **5.1.2e** kunnen worden opgewerkt tot solide 'business cases' en dito verdienmodellen.

Hiervoor hebben we sterke pilotprojecten nodig die rijp zijn voor internationale marktwerking en die beschikken over privaat commitment en publieke support. We nodigen dan ook ieder uit om de komende weken met ideeën naar voren te komen. De keuze voor de pilots zal door EZK worden gemaakt, in nauwe afstemming met **5.1.2e**.

A G E N D A

Bijeenkomst ISO NL Commissie op 15 augustus 2022, 17.00 – 18.30 uur
bij VNO-NCW in de Malietoren te Den Haag, zaal 601

Aanwezigen:

ISO NL Commissieleden:

- 5.1.2a voorzitter (5.1.2e VNO-NCW)
- 5.1.2e (5.1.2e Topsectoren en Industriebeleid), vervangt 5.1.2e 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e 5.1.2e

Secretariaat ISO NL Commissie:

- 5.1.2e (VNO-NCW en MKB-Nederland)
- 5.1.2e (BZ)
- 5.1.2e (EZK)

1. Opening vergadering

2. Bespreking verslag ISO NL Commissie van 18 mei 2022 (bijlage ISOC 22-06)

- ### 3. Bespreking toekomstrichtingen n.a.v. evaluatie IOB tav publiek-private samenwerking op gebied van internationaal ondernemen (bijlage ISOC 22-07, bijlage ISOC 22-09 wordt nagestuurd)
- a) Internationale visie en PPS uitgangspunten
 - b) Ter bespreking: Conclusies en aanbevelingen rapport
 - c) Ter discussie: Toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties
 - d) Tijdslijn

De ISO NL Commissie wordt gevraagd richting te geven op onderstaande vragen:

- › **Is structurele financiering voor de internationalisering van de ROMS en het Trade Relations Programma gewenst?**
- › **Hoe richten we NLWorks in om de toegevoegde waarde van de organisatie te vergroten?**
- › **Hoe ondersteunen wij de private krachtenbundeling in de toekomst?**
- › **Hoe om te gaan met de NLIB Business Hubs?**
- › **Wat te doen met het digitale platform van NLIB?**

4. W.v.t.t.k.

- Ter info: het volgende ISO NL Commissie overleg is op woensdag 28 september 10:00-11:30 uur.

ISO NL Commissie – 15.08.2022

Onderdelen

IOB-evaluatierapport en beleidsreactie

1. Internationale visie en PPS uitgangspunten
2. Conclusies en aanbevelingen rapport
3. Ter discussie: Toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties
4. Tijdslijn

Doelstelling: De belangrijkste beleidsvragen en dilemma's doorspreken om richting te geven aan de verdere uitwerking van de beleidsreactie op het PPS evaluatierapport.

De ISO NL commissie wordt gevraagd richting te geven op onderstaande vragen:

- › **Is structurele financiering voor de internationalisering van de ROMS en het Trade Relations Programma gewenst?**
- › **Hoe richten we NLWorks in om de toegevoegde waarde van de organisatie te vergroten?**
- › **Hoe ondersteunen wij de private krachtenbundeling in de toekomst?**
- › **Hoe om te gaan met de NLIB Business Hubs?**
- › **Wat te doen met het digitale platform van NLIB?**

1. Pijlers internationale visie (BHOS nota, Industriebrief, BZ-EZK brief internationaal)

- Anno 2022 staat Nederland samen met de rest van de wereld voor grote uitdagingen op maatschappelijk, sociaal, ecologisch en macro-economisch gebied. Recente crises en oplopende geopolitieke spanningen raken ook het NLse verdienvermogen in het buitenland.
- Daarbij groeit de noodzaak om een verduurzamings- en digitaliseringstransitie te realiseren, onze economische weerbaarheid te sterken en tegelijkertijd ons verdienvermogen op peil te houden.
- Naast een blijvende inzet op publiek-private samenwerking, worden scherpe keuzes gemaakt voor de inzet van economische diplomatie op 25 focusmarkten. Dit in combinatie met een sterkere regierol vanuit de overheid, waarmee meer dan voorheen sturend beleid wordt ontwikkeld.

1. Pijlers internationale visie

Wat	Waarom	Hoe
Inzetten op internationaal toekomstig Nederlands verdienvermogen	Internationale verdienvermogen vormt een belangrijke basis voor de bekostiging van onze publieke en sociale voorzieningen. Het verzilveren van nieuwe kansen op buitenlandse markten in Europa en daarbuiten is noodzakelijk om een duurzaam verdienvermogen op te bouwen.	<ul style="list-style-type: none">• Creëren van de juiste randvoorwaarden om Nederlandse bedrijven succesvol te positioneren richting buitenlandse klanten en partners.• Optimalisering publiek-private samenwerking• BZ en EZK zetten zich in om de koppeling tussen de nationale sterktes (Topsectoren) en de internationale kansen nog explicieter te maken.
Verduurzaming en digitalisering transitie	Om de klimaatdoelstellingen te behalen zullen gevestigde bedrijven en nieuwkomers worden uitgedaagd om zich aan te passen, innovatieve technieken te ontwikkelen en toe te passen en nieuwe oplossingen te bedenken en te vermarkten.	<ul style="list-style-type: none">• Voeren van actief binnenlands industriebeleid, met name gericht op het verduurzamen van de maak- en basisindustrie.• Uitfaseren van onder meer exportkredieten voor fossiele energieprojecten in internationaal verband.• Vergroenen van het handelsinstrumentarium.
Economische weerbaarheid & strategische autonomie	De economische verhoudingen in de wereld zijn aan het verschuiven. Deze verschuivingen zijn niet los te zien van recente geopolitieke spanningen.	<ul style="list-style-type: none">• Oog voor het beschermen van vitale belangen, ook in EU verband• Centraal stellen economische weerbaarheid, een gelijk speelveld en het afbouwen van ongewenste strategische afhankelijkheden in toekomstig beleid.• O.a. grondstoffenstrategie en geo-economische monitor

2. Definities PPS (gebaseerd op Buijink-rapport)

Definitie publiek-private samenwerking

Samenwerking internationale initiatieven vanuit publieke en private dienstverlenende instanties in het internationale handels-, innovatie- en investeringsbevorderende systeem.

Definitie Publieke krachtenbundeling

Samenwerking Rijk, grote steden, provincies, regionale ontwikkelingsmaatschappijen en kennisinstellingen op internationale markten om handel, innovaties en investeringen aan te kunnen jagen en de juiste partijen aan elkaar te 'binden' om deel te nemen in publiek-private consortia.

Definitie Private krachtenbundeling:

Samenwerking op private internationale activiteiten van brancheorganisaties, Topsectoren en private councils in binnen- en buitenland. Twee takken:

- Dienstverleners bundelen: platform en de hubs
- Gerichte exportbevordering voor ondernemers (via markt-thema-combinaties)

2. Gezamenlijke uitgangspunten PPS

- Een groot aantal uitdagingen en uitgangspunten van Buijink-rapport toen blijven vandaag de dag relevant.
- Tegelijkertijd zijn er nieuwe uitdagingen: o.a. verduurzamings- en digitaliseringstransitie, economische weerbaarheid en ons verdienvermogen op peil houden.
- Publiek-private samenwerking is en blijft een belangrijk middel om onze economische positie voor de toekomst te bestendigen.
- Een heldere omschrijving van publiek en privaat is nodig evenals minimale inzet van beide kanten.
- Thematisch overleg op ministerieel/voorzittersniveau met betrokken stakeholders wordt wenselijk geacht.
- Het belang van betrokkenheid van de regio's (zowel publiek als privaat) wordt erkend.

2. PPS samenwerking en overleg

Verslag ISO C 18 mei 2022:

'ISO NL C besloot t.a.v. ISO NL: Het eerdere ISO NL niet voort te zetten, maar wel PPS overleg op voorzitters/ministerieel niveau 2 a 3 keer per jaar, op basis van actualiteit en reguliere ronde tafels R en MEZK'

- Ook voor de ISO C, het SIO en andere PPS verbanden dient o.b.v. het ISO NL 2.0 advies (2021) de organisatie- en overlegstructuur herzien te worden om effectiviteit te vergroten met focus op de nieuwe beleidsprioriteiten.
- In de komende weken zal gewerkt worden aan een concrete opzet voor een PPS-overleg met ministers op basis van actualiteiten. In inzet is om deze opzet mee te nemen in de IOB-beleidsreactie.

3. Conclusies rapport

Conclusies

Volgens het evaluatierapport zijn de aanbevelingen in het **rapport Buijink** in grote mate overgenomen in het beleid, maar boden onvoldoende richting voor concrete implementatie. Daarnaast heeft het invulling geven aan de uitvoering door de drie organisaties een lange opstartfase gekend vanwege het beperkte beeld op hun doelstellingen en gewenste activiteiten vooraf. Het feit dat de EUR 10 mln beschikbaar kwam voordat de beleidsplannen waren uitgewerkt lijkt hieraan in negatieve zin te hebben bijgedragen. Twee jaar **COVID-19** heeft ook duidelijk gezorgd voor vertraging en het moeten bijstellen van doelen.

Het **TINL**-netwerk heeft bijgedragen aan meer gezamenlijke activiteiten aan publieke zijde tussen de ROMs en regio's. Het netwerk onder TINL-vlag is eerder en beter gestructureerd tot stand is gekomen dan waarschijnlijk zonder TINL zou zijn gebeurd.

Duidelijk is geworden dat er geen sprake is van additionaliteit vanuit **NLiB** ten aanzien van de private krachtenbundeling, terwijl vanuit het bedrijfsleven hier een sterke behoefte ligt en dit de kerntaak was waarmee de organisatie destijds werd opgericht. De Business hubs hebben mogelijk een meerwaarde ten aanzien van het specifieker kunnen doorverwijzen naar private aanbieders, maar de eigen commerciële dienstverlening gaat met risico's gepaard (mogelijke staatssteun). Het digitale platform voorziet deels in een behoefte maar is nog slecht bekend bij ondernemers. 88 procent van de respondenten geeft in de enquête aan NLiB niet te kennen en doorverwijzingen via dit portaal zijn beperkt.

3. Conclusies rapport

Conclusies (vervolg)

Een groot deel van de **bereikte** bedrijven van TINL en NLWorks zijn al internationaal actief en goed aangesloten op het publieke instrumentarium. (>75 procent van de bedrijven).

De rol van **NLWorks** beperkt zich vooral tot proces- en relatiemanagement. Waar initieel werd gedacht dat zij consortia zouden instigeren blijkt in de praktijk dat zij voornamelijk al bestaande consortia verder brengen richting een financierbare businesscase. Het gebrek aan financiering voor business development voor consortia beperkt de toegevoegde waarde die NLWorks aan deze doelgroep kan aanbieden. Wat opvalt is dat bij kleinere consortia met (enkel) MKB bedrijven zij een grotere toegevoegde waarde kunnen leveren.

Strategievorming binnen de **15 meerjarige trajecten** is publiek-privaat van aard, maar de reikwijdte is vooralsnog beperkt gezien de opstartfase. De gekozen meerjarige, focus zorgt geleidelijk voor effectievere, structurele PPS samenwerking. De meerwaarde van deze trajecten voor private partijen is vooral gerelateerd aan de beschikbaarheid van het Strategische Meerjarige Marktbewerkingsinstrument, waarmee privaat EUR 100k ontvangt voor de coördinerende rol.

3. Aanbevelingen rapport

Samenvatting aanbevelingen	
#1	Het Ministerie van Buitenlandse Zaken dient als eerste beleidsverantwoordelijke en budgethouder meer verantwoordelijkheid te nemen bij het concreet formuleren van uitvoerbaar PPS-beleid
#2	Draag zorg voor verbeterde monitoring waardoor er meer inzicht is in het bereik van de organisaties en activiteiten daarop aangepast kunnen worden.
#3	Neem de beperkte sturingsmogelijkheden in acht wanneer de te bereiken doelgroep van beleid wordt geïdentificeerd
#4	In toekomstig beleid moet het begrip additionaliteit opnieuw en duidelijker gedefinieerd worden zodat de afweging tussen publiek en privaat beter gemaakt kan worden.
#5	Als publieke-private strategievorming wenselijk wordt geacht, dan zou moeten worden overwogen om de markt thema-combinaties centraler te stellen en meer te ondersteunen
#6	Overweeg het Topsectorenbeleid van EZK centraler te stellen in de strategievorming binnen het ecosysteem.
#7	Neem als BZ een eenduidige positie in ten aanzien van de wenselijkheid van de NL Business Hubs en formuleer explicieter onder welke voorwaarden een NL Business Hub bestaansrecht heeft alvorens over te gaan tot opening ervan.
#8	Heroverweeg de doelstelling voor NLiB een eigen verdienmodel op te zetten
#9	Als het wenselijk wordt geacht de Topsectoren centraler te stellen, dan is aanvullende ondersteuning voor de Topsectoren noodzakelijk.

4. Ter discussie: toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties

Continueren wij TINL? Is structurele financiering voor de internationalisering van de ROMS en het Trade Relations Programma gewenst?

Optie	Beschrijving
#1	Huidige situatie behouden: Volledige financiering komt vanuit BZ (EUR 1,9 MLN) voor TINL en het TRP. Er is momenteel geen financiële bijdrage vanuit EZK.
#2	Gezamenlijke financiering, waarbij EZK een bijdrage doet vanuit haar overkoepelende opdracht aan de ROMS.
#3	Stopzetten van de financiering voor TINL.

4. Ter discussie: toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties

Hoe richten we NLWorks in om de toegevoegde waarde van de organisatie te vergroten?

Optie	Beschrijving
#1	NLWorks laten voortbestaan zoals het momenteel is (eventueel in afgeslankte vorm).
#2	NLWorks samenvoegen met Invest International.
#3	NLWorks laten opgaan in de RVO.
#4	NLWorks opheffen.

4. Ter discussie: toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties

Hoe om te gaan met de NLIB Business Hubs?

Optie	Beschrijving
#1	<p>Status quo behouden: Beginnende bedrijven in buitenlandse markten zullen via de business hubs bediend blijven worden via NLIB.</p> <p>Hierbij wel duidelijke criteria verbinden aan nieuw te starten hubs (priomarkten) en de doorverwijzing naar private aanbieders.</p>
#2	<p>Financiering voor een beperkt aantal Business hubs in stand houden op de 25 prioriteitsmarkten en de 'thuisbasis' van 2FTE van NLIB bij RVO of andere partij onder te brengen.</p> <p>Hierbij wel duidelijke criteria verbinden aan nieuw te starten hubs (priomarkten) en de doorverwijzing naar private aanbieders.</p>
#3	<p>Publieke financiering voor de Business hubs stopzetten. Basis voor de publieke economische dienstverlening zijn de posten. Voortbestaan van hubs blijft mogelijk via private financiering en zal dus aldaar gebeuren waar er private behoefte bestaat.</p>

4. Ter discussie: toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties

Wat te doen met het digitale platform van NLIB?

Optie	Beschrijving
#1	Het digitale platform laten voortbestaan en door een private partij laten onderhouden, dan wel uitbouwen. 5.1.2i
	5.1.2i
#2	Het digitale platform laten voortbestaan en onderhouden dan wel opbouwen door RVO (of KVK of andere partij). Hiermee wordt dit publiek-private platform een publieke taak en laat je de NLIB naam los.
#3	Publieke financiering voor het digitale platform stopzetten.

5.1.2i

4. Ter discussie: toekomstige beleidsinsteek voor drie uitvoerende organisaties

Hoe ondersteunen wij de private gerichte exportbevordering in de toekomst?

Optie	Beschrijving
#1	Private gerichte exportbevordering bij NLIB behouden met een aangepast en versterkt mandaat hiervoor.
#2	VNO-NCW (en MKB-NL) werkt nu aan een voorstel voor krachtenbundeling van private gerichte exportbevordering. Gezamenlijk uitwerken hoe we de coördinatie hier van onderbrengen bij een andere partij (bv. RVO) voor gerichte financiering van de topsectoren en brancheverenigingen. <u>Aandachtspunt</u> : sturing op de 25 prio-markten en de twee transities. Een te generieke versterking aan de topsectoren en branches dient te worden voorkomen.
#3	Combinatie van #1 en #2.
#4	Niet langer inzetten op financiering van de private gerichte exportbevordering.

5. Tijdslijn

- 15 augustus - ISO Commissie
- 25 augustus – Presentatie conclusies door IOB aan geïnterviewden
- Na ISO C - Bewindspersonen informeren en visie vragen
- Tweede ronde consultatiesessies met publiek en private stakeholders (vakdepartementen, branches, posten, Topsectoren) o.b.v. de beleidsrichting
- Voor 21 september – formeel, individueel informeren NLIB, TINL en NLWorks
- 28 september - 2^e ISO Commissie – Bespreken definitieve uitkomst beleidsreactie
- Uiterlijk 12 oktober – evaluatierapport en beleidsreactie naar Tweede Kamer

ACTIE- EN BESLUITENLIJST

ISO NL Commissie – 15 augustus 2022

Aanwezig:

5.1.2e (VNO-NCW) 5.1.2e ISO NL C

5.1.2e (5.1.2e BZ)

5.1.2e (EZK, vervanger 5.1.2e)

5.1.2e

5.1.2e (BZ)

5.1.2e (EZK)

5.1.2e (VNO-NCW)

Besluitenlijst

- ISO NL C besluit dat in de beleidsreactie naar de PPS samenwerking het noodzakelijk is om breder te kijken dan de kaders van de evaluatie en de PPS in haar totaliteit te adresseren. Daarom wordt ingegaan op de twee niveaus van samenwerking; (1) de strategische afstemming en aansturing (2) en een effectievere uitvoering, o.a. door de drie geëvalueerde uitvoeringsorganisaties.
- Het ISO NL C geeft aan een duidelijkere sturingsrol te gaan innemen op het gebied van publiek- private samenwerking (PPS). Dit dient verder uitgewerkt te worden. Tevens zal er ter vervanging van het ISO NL een halfjaarlijks publiek-privaat overleg op ministerieel niveau worden ingericht op basis van actualiteit en concrete vraagstukken. Deze opzet wordt voorgelegd aan MEZK en MBHOS.
- Het ISO NL C is op basis van de PPS evaluatie nog geen definitieve richting overeen gekomen over de toekomstige invulling van het PPS beleid, en in het bijzonder de drie uitvoerders. Gelet op de wettelijke verzendtermijn naar de Tweede Kamer (uiterlijk 12 oktober) is besloten voorafgaand aan het volgende ISO NL C overleg (28 september) nog een telefonisch contactmoment in te bouwen.

Actielijst

Actie	Wie	Voor wanneer
1. Het consulteren van de eigen achterban over de drie uitvoeringsorganisaties n.a.v. het IOB-evaluatierapport en de inzet van de publiek-private samenwerking	VNO-NCW	Komende weken
2. Advies opstellen hoe de markt-thema-aanpak op internationalisering verder te versterken en te actualiseren is	Werkgroep Meerjarig Programmeren	Volgende ISO NL C bijeenkomst (doorgeschoven actie vorig verslag)
3. Onderzoeken hoe de markten die door Invest International en NLWorks	BZ	zsm

worden bediend wel/niet op elkaar aansluiten en hoe hiermee om te gaan		
4. Topsectorenbeleid: een versterkte uitvoering en koppeling tussen het nationale missie-gedreven topsectorenbeleid en handelsbevordering / beleid internationaal	EZK ism VNO-NCW	zsm
5. Toelichting op een verbeterde private krachtenbundeling van dienstverlening dmv platform NLiB, ter aanvulling op de IOB-evaluatie	VNO-NCW aan BZ en EZK	zsm
6. Een belafsprak inplannen tussen <div>5.1.2e</div> en <div>5.1.2e</div> (week van 29 augustus)	Secretariaat BZ	zsm

AGENDA

Bijeenkomst ISO NL Commissie op 14 december 2022,
16.00-17.00 uur bij VNO-NCW in de Malietoren te Den Haag, zaal 6.02
Aansluitend vindt een borrel plaats met het PPS netwerk

Aanwezigen:

ISO NL Commissieleden:

- 5.1.2e, 5.1.2e (VNO-NCW)
- 5.1.2e (5.1.2e Topsectoren en Industriebeleid), vervangt 5.1.2e EZK
- 5.1.2e (5.1.2e)

Secretariaat ISO NL Commissie:

- 5.1.2e (BZ)
- 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e (VNO-NCW)

1. Opening vergadering en vaststelling agenda

2. Doorlopen verslag ISO NL Commissie van 28 september 2022

Bijlage ISOC 22-16

- *Alle actiepunten zijn opgepakt en afgerond. 12/12 heeft de jaarplan bespreking met NLIB plaats gevonden over het transitiejaar 2023. Er start een werkgroep tussen VNO, BZ en NLIB over de overdracht van het digitale platform na 2023.*
- *Aandachtspunt: in het verslag is vastgelegd 'Het regieteam zal geen nieuwe overkoepelende strategie opstellen, maar gezamenlijk handelen op basis van het huidige innovatie en handelsbeleid van EZK en BZ' – VNO komt hier nu weer op terug.*

3. Bespreken beleidskeuzes n.a.v. voorstel opzet Regieteam

*Bijlage ISOC 22-17 en 22-18 *plus concept-stuk van VNO-NCW dat 12/12 met EZK werd gedeeld.*

Spreeklijn:

5.1.2i

Beleidskwesties:

Nr	Beleidskwestie	Toelichting
1	Mandaat Regieteam	Welke taken zouden onder het mandaat van het Regieteam moeten vallen?

		<ul style="list-style-type: none"> • De <u>nota's en brieven</u> vanuit BZ en EZK vormen de basis voor de scope en het mandaat van dit regieteam. • Van belang inzet te richten op het <u>specifieke handelsbeleid</u>. Focus op transitie duurzaamheid en digitalisering. • De toegevoegde waarde van dit regieteam zit in de <u>financiering</u> die het beschikbaar heeft voor projectvoorstellen, roadmaps en andere trajecten die Topsectoren en branches aandragen. • Hiermee kan <u>sturing en een impuls</u> worden gegeven aan trajecten op prioritaire markten. Inzetten op de kracht van NL. <p><i>Achtergrond:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • VNO roept weer op tot een integrale internationaliseringsstrategie – hetgeen in vorige ISO C is afgeraden - en wil mandaat regieteam duidelijke verbreden. • EZK wilt mandaat zeer beperkt houden en bijna exclusief richten op advisering van concrete projectvoorstellen. • BZ ziet middenweg tussen twee uitersten, waarbij focus ligt op de projecten waarvoor budget beschikbaar is maar ook beleidsdiscussies gevoerd kunnen worden en portfolio's van TINL en NLWorks besproken worden.
2	Voorzitterschap	<p>Wie neemt of nemen het voorzitterschap voor de Regieteam overleggen op zich?</p> <ul style="list-style-type: none"> • We moeten ervoor waken dit Regieteam te snel <u>zwaar op te tuigen</u>. • Laten we ons richten op de inhoud van het takenpakket en daarmee een <u>goede, voortvarende start</u> maken. • Op voorhand niet te overzien of een externe voorzitter noodzakelijk is. Stel voor van start te gaan met <u>roulerend voorzitterschap</u> en zomer 2023 met elkaar die opzet te <u>evalueren</u>. <p><i>Achtergrond:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • VNO zet hard in op een onafhankelijke voorzitter voor dit Regieteam. Argument dat zij gebruiken is ISO 2.0 advies (destijds opgesteld door <u>5.1.2e</u> BZ) waarin onafhankelijke vz-er werd geadviseerd. Dit advies ging echter over het ISO NL, met 8 portefeuillehouders en de ISO C. Met grote groep is noodzaak van voorzitter evident, bij regieteam met drie partijen niet. • BZ en EZK zien meer in <u>roulerend voorzitterschap</u>. Dit overleg komt minimaal 4 jaar bijeen, daarvoor is betaald, onafhankelijk voorzitter zwaar aangezet. • Besluitvorming over inzet middelen binnen regieteam is op basis van consensus. Moet niet zo zijn dat deze voorzitter hierin doorzettingsmacht krijgt over inzet BZ middelen. • Werven van voorzitter is kostbaar en kost tijd, kan tot vertraging leiden tot Regieteam van start kan gaan. • Voorstel om functioneren later in 2023 te evalueren als handreiking om eventueel te bepalen of vz-er daadwerkelijk nodig blijkt.
3	Secretariaat	<p>Wat zijn de verantwoordelijkheden van het secretariaat van het regieteam? Wat is de omvang en uit welke personen bestaat het secretariaat?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belangrijk dat er 1 duidelijke secretaris wordt aangesteld, die echt verantwoordelijkheid draagt. • Omvang werk van secretariaat wordt bepaald door hoeveelheid projectvoorstellen die binnen gaan komen. Lastig vooraf te

		<p>bepalem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laten we lean en mean starten en ook deze opzet in 2023 met elkaar evalueren. <p>Achtergrond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VNO voorstel: een 'motorblok' bestaande uit voorzitter, private secretaris en 2-3 FTE publiek. • Voorstel BZ/EZK: 1 fte privaat (vanuit PPS middelen gefinancierd), 0,5-1 FTE vanuit RVO. Vaste aanspreekpunten BZ/EZK. Ervaring ISO secretariaat van afgelopen jaren is dat met gedeelde verantwoordelijkheid werk uiteindelijk bij BZ kwam te liggen. Dit willen we voorkomen door 1 private secretaris aan te stellen die hoofdvast verantwoordelijk is. • In verleden veel tijd en geld in governance en organisaties gestoken, waardoor inhoud soms uit oog werd verloren. Aanstellen van meerdere personen gaat ten koste van projectgeld, dat nu juist beschikbaar komt.
--	--	--

Achtergrond

Context traject:

- De afgelopen maanden is met brede publiek-private consultatie gewerkt aan een voorstel voor het in te richten Regieteam, inclusief RVO, Topsectoren, uitvoerders, regio's etc. VNO-NCW is vanaf begin betrokken geweest.
- Insteek was een gezamenlijk voorstel om tijdens deze laatste ISO C vast te stellen, zodat het Regieteam begin 2023 met vliegende start kon beginnen.

5.1.2i

- Zodoende ligt er nu geen gezamenlijk voorstel voor. BZ en EZK hebben de wens spoedig van start te gaan. Deze wens klinkt ook vanuit de Topsectoren. Tegelijkertijd is het noodzakelijk tot een voorstel te komen waarin VNO ook meegaat.

Inhoudelijke lijn:

- Hoofdpunten Kamerbrief (21/10) met beleidsreactie op de IOB evaluatie: beëindiging NLIB subsidie eind 2023, digitaal platform borgen komende jaren via VNO-NCW, opzet van Regieteam met budget voor projectgeld met geld dat vrijkomt door stopzetten NLIB subsidie, versimpelen governance PPS, versterking organiserend vermogen van Topsectoren en branches, continueren TINL samenwerking en onderzoeken toekomstige rol NLWorks in relatie tot Invest International en de RVO.
- BZ-EZK voorstel opzet regieteam in het kort:
 - een Regieteam op (plv)directeureniveau tussen BZ, EZK en VNO – om relatie tussen strategische sturing en dagelijkse uitvoering te versterken.
 - Mandaat gericht op het specifieke handelsbeleid (collectieve instrumenten en gerichte ondersteuning van prio sectoren en markten). Generieke RVO instrumentarium valt buiten de scope, om te zorgen dat het geen manusje-van-alles overleg wordt.
 - ISO NL en SIO stuurgroep opheffen, afstemming met stakeholders via bestaande gremia.
 - Regieteam vervangt ISO C, ondersteund door een secretariaat (1FTE privaat, 1 RVO, BZ en EZK vaste aanspreekpunten)
 - Focus van regieteam is adviseren en goedkeuren van projectvoorstellen, die door Topsectoren, branches en ROMs worden ingediend.
 - Budget: 2-5 mln vanuit BZ en EZK. Vanaf 2024 in te zetten, in 2023 is budget grotendeels nog voor NLIB beschikbaar in transitiejaar. Mogelijk 1.6 mln beschikbaar voor Regieteam vanuit PPS-budget 2022 (onderuitgave NLIB); in te zetten in 2023.

4. Afsluiting ISO Commissie vergaderingen

Terugblik en lessons learned

Spreeklijn:

5.1.2i

5. W.v.t.t.k.

AGENDA

Bijeenkomst ISO NL Commissie op 14 december 2022,
16.00-17.00 uur bij VNO-NCW in de Malietoren te Den Haag, zaal 6.02
Aansluitend vindt een borrel plaats met het PPS netwerk

Aanwezigen:

ISO NL Commissieleden:

- 5.1.2e, 5.1.2e VNO-NCW)
- 5.1.2e 5.1.2e opsectoren en Industriebeleid), vervangt 5.1.2e EZK
- 5.1.2e 5.1.2e

Secretariaat ISO NL Commissie:

- 5.1.2e (BZ)
- 5.1.2e (EZK)
- 5.1.2e (VNO-NCW)

- 1. Opening vergadering en vaststelling agenda**
- 2. Doorlopen verslag ISO NL Commissie van 28 september 2022**
Bijlage ISOC 22-16
- 3. Bespreken beleidskeuzes n.a.v. voorstel opzet Regieteam**
Bijlage ISOC 22-17 en 22-18
- 4. Afsluiting ISO Commissie vergaderingen**
Terugblik en lessons learned
- 5. W.v.t.t.k.**

ACTIE- EN BESLUITENLIJST

ISO NL Commissie – 28 september 2022

Aanwezig:

5.1.2e (VNO-NCW) - 5.1.2e ISO NL C
 5.1.2e (BZ, vervanger 5.1.2e)
 5.1.2e (EZK, vervanger 5.1.2e)

5.1.2e :
 5.1.2e (BZ)
 5.1.2e (EZK)

Besluitenlijst

- ISO C onderschrijft het belang van het verder versterken van de PPS en een nadere focus van de samenwerking. ISO NL C is van mening dat de focus van de PPS zou moeten liggen op de digitale- en verduurzamingstransitie, de Topsectoren en het lange termijn verdienvermogen.
- ISO C besluit om tot oprichting van een regieteam over te gaan. Het regieteam zal de ISO C vervangen. Nader uit te werken is de exacte reikwijdte, het mandaat, op welk niveau zitting in het regieteam genomen wordt en het budget van het regieteam (zie actiepunt 2). Het regieteam zal zich richten op het specifieke handelsbeleid. Concreet gaat het hier om collectieve marktwerking onder leiding van het regieteam op basis van USP-roadmaps, gericht op prioritaire markt-thema combinaties op de maatschappelijke uitdagingen. De aansturing op hoofdlijnen van NLWorks zal ook vallen onder de verantwoordelijkheid van het regieteam. Generiek handelsbeleid valt buiten de scope van het op te richten regieteam.
- Het regieteam zal geen nieuwe overkoepelende strategie opstellen, maar gezamenlijk handelen op basis van het huidige innovatie en handelsbeleid van EZK en BZ. Dat moet wel leiden tot totstandkoming van roadmaps zoals in de notitie van VNO-NCW verwoord. Het regieteam zal bestaan uit afgevaardigden vanuit VNO-NCW, BZ en EZK.
- ISO C besluit dat nadere ondersteuning van het organiserend vermogen van de Topsectoren en branches noodzakelijk en gewenst is. Het regieteam heeft de regie op de besteding en de effectieve inzet van middelen.
- Voor wat betreft de generieke dienstverlening streven wij ernaar de versnippering van het digitale informatielandschap aan te pakken en de gezamenlijke digitale dienstverlening aan ondernemers verder te ontwikkelen. Hierbij staat de klantreis centraal. De huidige, integrale financiering aan NLIB zal na 2023 niet door worden voortgezet. Het is de inzet om de investeringen die in de afgelopen jaren in het digitale platform zijn gestoken goed te borgen en verder te ontwikkelen.
- ISO C besluit om uiterlijk eind 2022 helderheid te scheppen richting NLIB en de andere directe betrokkenen over toekomstige publieke financiering van een digitaal platform voor internationale dienstverlening aan ondernemers.

Actielijst

Actie	Wie	Voor wanneer
1. Het opzetten van een gesprek tussen VNO-NCW en bewindspersonen van EZK en BHOS ter akkoord van: (i) voorgenomen focus van PPS op transitie, de Topsectoren en het lange termijn verdienvermogen en; (ii) voorgenomen focus van het op te richten regieteam op het specifieke innovatie- en handelsbeleid; (iii) commitment halfjaarlijkse overleg op ministerieel niveau tussen BZ, EZK, VNO-NCW en eventuele andere relevante stakeholders en; (iv) commitment om voor het eind van het jaar duidelijkheid te geven over de publieke financiering na 2023 voor de doorontwikkeling van een digitaal platform en hubs voor internationaal ondernemen.	EZK	Staat ter bespreking op de agenda op 5 oktober om 11:30-11:45 uur.
2. Nadere uitwerking van het op te richten regieteam. Specifiek is nadere uitwerking gewenst m.b.t de reikwijdte, mandaat, de te besteden middelen en het niveau waarop partijen aan het overlegorgaan deelnemen.	BZ, EZK, VNO-NCW	In de komende maanden. Verwacht Q1 2023 daadwerkelijk operationeel.
3. Uiterlijk eind 2022 helderheid scheppen richting NLIB en de andere directe betrokkenen m.b.t. publieke financiering van de doorontwikkeling van een digitaal platform en hubs voor internationaal ondernemen na 2023.	BZ, EZK, VNO-NCW	Eind 2022/begin 2023

Notitie beleidskeuzes

Doel:

ISO NL Commissieleden worden gevraagd om richting te geven op de volgende beleidskwesties.

Beleidskwesties:

Nr	Beleidskwestie	Toelichting
1	Taken Regieteam	Welke taken zouden onder het mandaat van het Regieteam moeten vallen?
2	Voorzitterschap	Wie neemt of nemen het voorzitterschap voor de Regieteam overleggen op zich?
3	Secretariaat	Wat zijn de verantwoordelijkheden van het secretariaat van het regieteam? Wat is de omvang en uit welke personen bestaat het secretariaat?

STRATEGISCHE SAMENWERKING IN HET BUITENLAND

T.B.V. ISO-NL 14 OKTOBER

VSNU
Brainport Eindhoven
NLinBusiness
Nuffic

ISO NL VERGADERING 6 JULI:

- * **Portefeuillehouders Kennis en Talent, Internationalisering Regio's en Start- en scale ups:** stemmen verder de inzet af op uitwerking advies triple helix, traject kenniswerkers, talentenstrategie, inbreng en positionering regio's en brengen voorstel in. (agendering ISO NL 23 september)